

Medúzafej a géplakatosnak

— Van kérem, aki csak szexes könyvet kér...

— Es ad nekik?

— Hát... Igyekszem melleszúsztatni másmilyent is. De tudja, hogy van az... általában férfiakról van szó.

— Kizárólag?

— Többnyire. Szeretik a mai nőírókat, Bihari Klárát, Fenákel Juditot, Viszik a klasszikusokat, akármilyen meglepő: Jókait, Mikszáthot, Móriczot. Persze legalább ennyire az örök slágereket is, Berkesit, Szilvási, Dumast. Van, akit nem is tudunk már megnevelni.

— Mert megpróbálják?

— Persze! Tudja, ide legnagyobb részben fizikálak járnak. Az irodisták inkább megveszik a könyveket.

— Ilyen jól fizetik őket az újszegedi szöveggyárban?

— Ezt tőlük kérdezze meg. De inkább arról van szó, hogy az évi beszerzési keretünkre (12 ezer forint, bizony nagyon kevés!) az Állami Könyvtérjesztő Vállalattal szerződést kötünk. Így mindjárt katalóguscédulákkal és kölcsönzőkártyákkal felszerelve kapjuk meg a könyveket, viszont az újakat egy-kéthónapos késéssel, amikor már régóta kaphatók a boltokban...

Mit olvas a rendész?

Megállapodunk: szűrőpróbaszerűen belekukkantunk némelyik kartotékba. Az első — nyugdíjas hivatalsegédé, Berkesi (Szól a kakas már, Játék a tisztességgel, Akik nyáron is fáznak), Anatole France (A vörös lilom), A második géplakatosé. A névsor kicsit meglep, Joyce Carol Oates: Norman és a gyilkos, Passuth László: Medúzafej, Sallai Elemér: Mozgó vesztőhely. Elkap a kutatás izgalma, megpróbáljuk némi „szociológiai ízzel” fölbúvárkodni a kölcsönző-

jegyeket. A 20 éves villanyszerelőnél Stirlitz-dossziét, a Traven-féle Halálhajót, meg a francia idegenlégiót találjuk. A gyár főkönyvelőjének „kádertaplán” Steinbeck Edentől keletre című művét és Georges Simenon Maigret felügyelőjét találjuk, no meg Claynere: Viperák fészke című, hangzás után minden bizonnyal jeles alkotását. A következő lap a rendészé. Itt pillanatnyilag csak egy cédula lapul — Szekeres Károly: Kéz kezet mos? ... Egy bíró naplójából.

Amíg a sok papírt forgatom, kezembe akad egy cédula: Bánffy Miklós neve áll rajta, s az Erdélyi történet egyes darabjai: Megszámláltattál, Könnynének találtattál, Darabokra szaggattattál.

— Ezt is kérte valaki?

— Ah, egyik ismerősöm írta föl, hátha meglenne. Nekem fogalmam sincs, mi ez az egész. Elmondaná?

Roszsabbra számítva

— Molnár Mihályné hogyan lett könyvtáros?

— Hét évvel ezelőtt fuzionált a rost- és a lenüzem. Pénzügyi előadó voltam, idehelyeztek. Semmiféle könyvtárosi képzettségem nincs, a műszaki állományt kezelem elsősorban, tudja, a könyvtár egésze voltaképpen a Majáké, a Zádori Fekete Marié, de ő most Pesten van. Persze ennyi év alatt nekem is volt időm belejónni. Őszintén szólva rosszsabbra számítottam.

— Miért?

— Nemigen tudtam elképzelni, milyen is lehet a munka egy nagyobb üzemi könyvtárban. Azóta bezeg... Minden hónap első keddjén jönnek a nyugdíja-

sok, azok hogy forgolódnak, élmény figyelni.

— Hányan járnak a könyvtárba?

— A szöveggyár 1196 dolgozójából 745 a beíratkozottak száma. Naponta átlagosan tizenöt-húszan megfordulnak itt, van, amikor negyvenen is, igaz, előfordul, hogy csak ötven-hatan.

— És ez mitől függ?

— Például a tévétől. Ha egy-egy folytatásos film megy, legtöbbször azonnal „ráharapnak”. A történelmi tárgyú könyvek is egyre keletlenebbek, a Századok, emberek meg a Népszerű történelem-sorozat. Szerencsére van miből adni, tizennégyezer kötetünk van.

— Tudja, hogyan született meg itt a szöveggyárban a könyvtár?

— Azt hiszem, 1952-ben. A régi igazgatóság könyvtárát fől számolták, abból lett...

Húsz Celsius-fok

— Elsősorban a brigádokért van minden. A gyár 621 szocialista brigádtagjából 426 könyvtári tag. A kézikönyv-állományt is elsősorban a kedvükért, a továbbtanulók miatt bővítjük, sajnos, éppen ezek a legdrágábbak, csak az értelmező kis-szótár 260 forint. Két éve van zenesarok. A középtávú munkatervben évi ezer forintért engedélyeztek lemez-vásárlást, de ennyit már tavaly sem kaptunk, csak öt-százat. Idén meg nem is vehettünk semmit.

— És a brigádok?

— Havonta mi szervezzük a szocialista brigádklub rendezvényeit, évente tízszer TIT-előadásokat, aztán a Munka és műveltség felkészítőit. Állandó kiállításunk van a legújabb könyvekből, kiadványokból. Ebben az évben ötször rendeztünk vásárt, rengetegen eljöttek.

— Szóval a könyvtár hasznos is, népszerű is...

— Igen, ha hiszi, ha nem. Mondom, én is rosszsabbra számítottam. Különösen ősszel, télen nagy a forgalom. Persze, ha itt a jó idő, mennek a kiskertekbe, erre-arra, de én persze azért akkor is itt ülök. Várom a pácienseimet...

Búcsúzkodunk, a könyvek óriási állványokon némán tornyosodva statizálnak. Az ajtó mellett hőmérő, az energiatakarékossági intézkedések óta ellenőrzik a fűtés mértékét. Mellette a falon hatalmas fehér papírral, rajta nagy betűkkel: A könyvtár hőmérséklete 20 Celsius-fok.

Domonkos László

Gelman Szegeden

Ma este premier a Kisszínházban

A második szovjet dráma-szemle keretében mutatja be ma, szombaton este 7 órakor a Szegedi Nemzeti Színház prózai társulata a kiváló szovjet drámaíró, Alekszandr Gelman *Ejszakai utazás* című színművét. A bemutatón tegnap, pénteken Szegedre érkezett az író, akinek Egy ülés jegyzőkönyve és a Visszajelzés című korábbi darabjait nagy sikerrel mutatták be hazánkban.

Új darabját a közelmúltban egyszerre két moszkvai színház is műsorra tűzte s a ma esti előadás magyarországi ősbemutató. Alekszandr Gelman tegnap találkozott az előadás rendezőjével, Léner Péterrel és a színészekkel, Vass Gáborral, Menszátor Magdolnával, Király Leventével, Kovács Jánossal, Barta Máriával, Schönherz Zoltánnal és Szabó Istvánnal. A szegedi előadás díszleteit a Balsoj tervezőművészenek, Valerij Leventálnak elképzelései alapján Varga Mátyás készítette.

Mi is búcsúzunk

Gyászír az MSZMP központi lapjában: dr. Ferencz László, a Szocialista Hazáért Erdemrend kitüntetettje, aki 1931 óta volt tagja a pártnak, életének 71. évében Budapesten elhunyt. A Farkasréti temetőben vették tőle végső búcsút elvtársai, s mindazok, akik nagyra becsülték, tisztelték és szerették, a szép múltú, harcos életű, olykor nehéz sorsú kommunistát.

Ferencz László mindig hűséges, áldozatkész tagja volt a kommunista pártnak. Mert huszonegynéhány éves korában bekapcsolódott a haladó diákság küzdelmeibe, s a csehszlovákiai magyar értelmiségi fiatalság mozgalmaiban, a Sarlónak lett az elnöke. A pártba lépése után, a harmincas évek második felében a magyar nyelvű kommunista napilapnak, a Magyar Napnak felelős szerkesztőjeként küzdött. Harminchatban megválasztották a csehszlovákiai Magyar Fiatalok Szövetsége országos elnökévé, ahol Schönherz Zoltánnal is együtt dolgozott. Miután a polgári köztársaság összeomlott a náciizmus csizmája alatt, a csehszlovákiai antifasiszta csoporttal Ang-

liába emigrált. Ott a kommunista kollektíva oktatási tevékenységét irányította. Tagja volt a pártszervezet vezetésének és a Magyar Bizottságnak.

Magyarországra a felszabadulás után tért haza. Eleinte a pártközpont sajtóosztályán, a Tájékoztatói Minisztériumban, később a Külügyminisztériumban végzte dolgát. Ekkor, 1940 őszén alapítván vádaskor alapján letartóztatották, s öt néhez évet töltött a személyi kultusz börtönében. Kommunista meggyőződését ez sem rendítette meg: rehabilitációja után kulturális területen dolgozott, később a bukaresti, a prágai és a szófiai nagykövetségen vállalt vezetői tisztséget. Erdemeit elismerve, kinevezték hazánk argentinai nagykövétévé, betegsége miatt azonban már nem tudott elutazni államhelyére.

Mi, a Délmagyarország szerkesztőségének munkatársai úgy is búcsúztunk Ferencz László elvtársától, mint újságíró kollégától, aki 1947. június 7-től 1948. május 1-ig lapunkat is szerkesztette. Példás életét és munkásságát megőrzi és ápolja a szegedi újságírók emlékezte is.

Hiánycikkekről

A hiánycikk kifejezés főként a bolti elárusítók szájából hangzik ismerősen. Nemcsak azért, mert a kereskedelmi szöhasználatban terjedt el inkább, hanem azért is, mert a vásárló nehezen nyugszik bele abba, ha valami egyáltalán nem vagy csak hosszadalmas utánjárással kapható. A legtöbb árucikket mással is lehet helyettesíteni. Jó, ha ezt az üzletben is figyelembe vesszük a választék bővítésekor. Hiszen a gyártó vállalatok termékközzétételevel egyidejűleg a vevők igénye is változhat. A vásárló, a kereskedelem és az előállító csupán akkor lehet elégedett, ha ez a változás nem vezet feszültséghez, vagyis a termékek összetétele a piac követelményeinek megfelel.

A nagyvállalatoknak létkérdés, hogy törekedjenek a gazdaságos terméktérstruktúra kialakítására. Ez azt is jelenti, hogy nem foglalkozhatnak kis sorozatban a csekély nyereséget hozó árucikkek gyártásával. Még akkor sem, ha az ehhez szükséges gépek, berendezések rendelkezésre állnak. Így tehát eredményesnek látszik az olyan

együttműködés, amely révén a gépek, az eszközök, a kisebb termelővállalatokhoz, az úgynevezett háttérpar képviselőihez kerülnek. Az ilyen kooperáció elsősorban a vásárló érdekeit szolgálja, hiszen kevesebb lesz a hiánycikk s emellett a kisvállalatok is hasznos termelőtevékenységet folytathatnak.

Vevők vagyunk, hirdette az a kiállítás, amely a boltokban nehezen föllelhető hiánycikkeket gyűjtötte össze, s október végén volt látható a fővárosban a KGM Technika Házában. A vas-műszaki, jármű-, kultúrcikk- és vegyianyag-nagykereskedelmi vállalatok rendezték meg — a Belkereskedelmi Minisztérium irányításával. A bemutatott országok szintű, s egy éven belül eljut valamennyi megyébe. S ami a legfontosabb, a termelő- és külkereskedelmi vállalatok képviselői is megtekintik. Elsősorban az a céllal, hogy megismerjék azoknak az árucikkeknek a körét, amelyeket többnyire hiába keresgél a fogyasztó. A kiállítás szervezői által összeállított lista korántsem teljes, az ez évben jelentkező igényeket figyelembe véve készült. Könnyen elképzelhető, hogy akad olyan vásárló, járműalkatrész vagy kultúrcikk, amelynek már a beszerzéséről is lemondtak, holott arra — jobb híján — nagyon is szükség lenne. A kuriózumnak számító használati tárgyak szemléltetése közben egy kicsit a saját igényeit és életre kelti a fogyasztó. Ki hallott például automata fehérműmosó gépről, inhaláló készülékről, netán tapadókoronggal rögzíthető húsdarálóról. Ha ilyesmi után kutatunk a kiállításon nem vallunk kudarcot, de még a hozzá nem értőknek is az a véleménye, hogy ezekre a dolgokra csak korlátozott mennyiségben lehet igény. Igaz, hogy a legtöbb árucikkről elmondható ugyanaz. Mégsem tagadja senki például a patkószög létjoga-

sultságát a bemutatott tárgyak között, az autoalkatrészeket pedig végeképp nem. Erdemes gondolkodni azon, vajon miért mondtak le a nagyvállalatok ezeknek a nélkülözhetetlenek nem mindig nevezhető cikkeknek a gyártásáról. Nyilvánvaló, a gazdaságosság játszott közre. Ugyanakkor elszomorító, hogy a házi barkácsfelszerelés is kevés nyereséggel kecsegtető előállítás miatt vonult be a hiánycikk albumába. Ebben a jegyzékben egyébként még jó néhány üres sor akad, s bizonyára lenne olyan vevő is, aki tapasztalatai alapján készséggel kitöltene ezeket.

A legtöbbbször az okoz bosszúságot, hogy egy közönséges nyeles kalapáchoz sem könnyű hozzájutni. A tájképpel díszített vázákban és hamutartókban viszont bőséges a választék a pulton. Ennek ellenére az encsem-bencsemekből is több látható a kiállításon. Mint a rendezők megjegyezték: ezekre elsősorban idegenforgalmunk tart igényt. A külföldi és belföldi turistáknak éppen olyan fontosak, mint egy porszívócső vagy bármely más háztartási gép-alkatrész „a hétköznapi vásárlónak”.

Valahogy mégiscsak különbséget kellene tenni hiánycikk és hiánycikk között. Áldatlan állapot, hogy a gyártó vállalat egyformán fontosnak tartja a tízféle, de végül is ugyanarra a célra alkalmas vekerőra és a háztartási kiségek előállítását. Nyilvánvaló, hogy a hiánycikk akkor érinti érzékenyen a vásárlót, ha arra nap mint nap szüksége lenne. Kellemebb a hétvégi kirándulás, ha olcsó bognácslistát, szabadtéri sütit viszünk magunkkal, elviselhetőbb a befőzés a speciális vágóeszközökkel, töltesérekkel. A modern lakásokban szinte nélkülözhetetlen a szeméttartó és a szennyruha-tároló. S ezek mind föllelhetők a hiánycikk közé...

Jámbor Ernő

Forgalmi változások a hídavatás után

A holnapi hídavatási ünnepség miatt a Volán néhány helyi vonalán az autóbuszok a reggeli üzemkezdéstől délután 2 óráig terelőúton közlekednek. A 10-es és 11-es jelzésű kocsik mindkét irányban a Csillag tér—Retek utca—József Attila sugárút—Komócsin Zoltán tér, illetve Brüsszeli körút útvonalon járnak. A 22-es kocsik a Csap utca—Gábor Áron utca—Lugos utca—Csillag tér—Retek utca—József Attila sugárút—Komócsin tér útvonalon mennek. A 73-as autóbuszok a Brüsszeli körút—József Attila sugárút—Retek utca—Keresztöltés utca—Etelka sor—Felső Tisza part útvonalon közlekednek. Ezek — tehát a 10, 11, 22 és 73-as jelzésű kocsik — a terelőút valamennyi megálló-jánál megállnak.

Mivel a József Attila sugárút—Nagykörút kereszteződésének átépítése befejeződött, a 17, 20, 21, 62-es jelzésű autóbuszok visszatérnek eredeti útvonalukra, vagyis holnap reggeltől a József Attila sugárút és a Brüsszeli körút között közlekednek.

A hídavatási ünnepség emelvényének elbontása után, tehát 14 órától valamennyi helyi autóbuszjárat a menetrendben meghatározott eredeti útvonalon közlekedik, s megállóhelyeik is a menetrend szerinti lesznek. Külön felhívjuk a 22-es járat utasainak a figyelmét arra, hogy a kocsik eredeti útvonalukon — a Komócsin tér és a Felső Tisza parton járnak majd. Ezzel egyidejűleg megszűntek a terelőúton levő Háló és Hajós utcai megállók, kat,

Holnap délután 14 órától — mint azt korábban már megírtuk — 14-es jelzéssel új buszjárat indul Tarján és Újszeged (Gabonatermesztési Kutatóintézet) között. Ezen a vonalon holnap természetesen a munkaszüneti napokra érvényes menetrend szerint mennek az autóbuszok.

November 5-én, hétfőn reggel üzemkezdéskor a Volán új menetrendje lesz érvényben, melyet fűzetalokban is megjelentettek, s mely a hídavatás és az átépített kereszteződés miatti valamennyi változást tartalmazza.

A helyközi autóbuszok holnap, vasárnap reggel üzemkezdettől Algyő, Vásárhely felé ismét eredeti útvonalukon járnak: a Brüsszeli körút, a József Attila sugárút, s menetrendjük szerint megállnak ismét a tanási épületnél a sugárúton. Azok a helyközi, távolsági és nemzetközi autóbuszjáratok, amelyek a Tiszántúlra mennek, holnap délután 2 órától már az új hídhoz járnak. Új útvonalukon Újszegeden a Gyapjas Pál utcánál, a szegedi oldalon a cipőgyárnál, illetve a Sajka utcánál lesz megállójuk. A hídavatást követően tehát megszűnik a múzeumnál és a Székely soron levő megálló.

Tájékoztatóul közöljük a hídavatási ünnepségre indulókkal, hogy a Nagykörútnak a Római körút elnevezésű szakaszára holnap 14 óráig járművel senki sem hajthat be, addig a szegedi utak csak gyalogosan sétálhatnak át Újszegedre, illetve vissza az ünnepség végéig. A József Attila sugárút és Újszeged felől tehát csak délután két órakor indulhatnak meg a járművek.

Műsorajánlat

Zorán Szevanovity és a Főnix együttes koncertjét hallgathatják meg az érdeklődők az Ifjúsági Ház Szombat esti láz című estjén ma, szombaton este 8 órai kezdettel. Levetik Fellini Casanova című filmjét is.

A nyíregyházi amatőrklub vendégszerepel a Juhász Gyula Művelődési Központban, az ottani filmklub vendégeként ma, szombaton este 6 órai kezdettel.

Két gyermekprogram várja a kicsinyeket holnap, november 4-én. A Juhász Gyula Művelődési Központban délelőtti 10 órától bab- és játékkészítő szakkör, az Ifjúsági Házban ugyanebben az időpontban a Mókálka című óvodásoknak szóló program, amelyben közreműködik a Kaláka együttes és Levente Péter.

A Móra Ferenc Múzeum Múzeumi matinál-sorozatá-

nak keretében holnap, november 4-én, délelőtti 11 órától a képzőművészeti rak-tárban található műalkotásokkal ismerkedhetnek meg az érdeklődők Szeles Zoltán művészettörténész vezetésével.

A zeneszerzés titkairól tart előadást Petrovics Emil zeneszerző, a Zeneművészeti Főiskola tanszékvezető tanára november 5-én, este fél 6 órakor a Szegedi Akadémiai Bizottság Somogyi utca 7. szám alatti klubjában.

A Dél-alföldi Krónika, a szegedi körzeti stúdió tévé-műsora november 9-én, 18 óra 10 perckor jelentkezik legközelebb a televízió 1-es programjában. Ezúttal többek között az energiatakarékosság növénytermesztéséről, valamint a Baján épülő uszodáról láthatnak riportokat a nézők.